

Milan Ohnisko

Vážení a milí čtenáři,

před pár měsíci vyšla v nakladatelství DharmaGaia pozoruhodná kniha. Jmenuje se *Umíráme každý den* a jejím autorem je mistr tibetského buddhismu Yongey Mingyur Rinpoče. Popisuje v ní svůj zážitek blízké smrti: v Indii se dobrovolně stal potulným žebrákem, záhy se však otrávil zkaženým jídlem, v důsledku čehož smrtelně onemocněl. Díky tomu mohl své duchovní vzdělání a praxi důkladně prověřit... Čtení je to nejen fascinující, ale i poučné:

„Život je jen sen. Některé obrazy jsou významnější než jiné, ale nemají žádnou závažnější podstatu. Jak okouzlující! Formy vyvstávají a mizí, dech vchází dovnitř a vychází ven, vesmíry zanikají a objevují se. Minulá noc je pryč.“

Rinpoče v knize říká z první ruky cosi důležitého o povaze skutečnosti. Něco, co je radno si uvědomovat, protože je to cesta z mentálního utrpení.

A uvědomování je klíčem i k poezii, nebo ne? Pravda, každý si něco uvědomuje... Ale jak pravil Ivan Diviš: „Básník si uvědomuje něco navíc.“ Co je to „něco navíc“? Možná právě to, že ač „život je jen sen“, přesto „některé obrazy jsou významnější než jiné“. A že právě pomíjivost existence umožňuje to podstatné, v životě i v poezii.

Jenže jak se říká ono podstatné? Především tak není možno činit na plnou hubu, nýbrž je potřeba (opět slovy Ivana Divíše) „ukázat na vedlejším hlavni“. Což může vypadat všelijak, třeba takhle:

*Nechápal jsem nic
dlouho jsem ten papírek hledal
chodil zoufale pěšinou nahoru dolů
rozhrnoval trávu, pampelišky, porost
domů jsem přišel orvanej
špinavej, bez ničeho
se slzami v očích a igelitkou
„Zelenina Terezín“
otřesen náhlým prozřením
že věci nedrží samy od sebe.*

Autorem těchto veršů je skvělý básník Pavel Novotný. Jeho básnické knihy *Zápisky z garsonky* a *Dědek* vyhlásila Eva Klíčová jako Dílo roku (resp. Díla roku) 2020.

Z její volby mám nelíbenou radost a vám, Pavle, ze srdce blahopřeji! ■

279 SLOV O PRÓZE Pavel Hak: Trans, Paper Jam, Hradec Králové 2020

Pavel Janoušek

Obálka Hakovu knihu představuje jako překlad francouzsky napsaného románu, jímž si český emigrant ve Francii vydobyl slávu autora „zcela výjimečného jevu“, tedy „mimořádného, hluboce zneklidňujícího a násilného díla“. Přiznejme tady, že obálka má svým způsobem pravdu: Hak svůj román *Trans* skutečně sepsal zručně a potenciálnímu čtenáři velmi působivě předvedl přemnohé hrůzy, které mohou lidé dnes někde na světě prožívat.

Hrdina románu se jmenuje Wu Tse, ale není to žádný vůdce, nýbrž jedinec vzdorující člověčenstvem vygenerovanému, všeprostopupujícímu zlu. Jeho příběh se začíná kdesi v Asii, kde vládnou soudruzi, takže jediným dostupným pokrmem je syrové lidské maso. Ale i to si musíte urvat ve chvíli, když po vás zrovna nikdo nestřílí, neboť stát si své všude se válející mrtvolky chrání. Není proto divu, že Wu Tse s nasazením života emigruje: pře-

plave hraniční řeku a vydá se za nadějí, že někde možná bude líp. Tohoto ideálu se ale do konce vyprávění nedobabrá. Naopak: k autorovu – a možná i čtenářovu – potěšení je mu dáno poznat další podoby lidské krutosti, neustále se pohybovat na hraně mezi životem a smrtí a tu a tam i sám zabít. Jen díky své nezdolnosti tak mimo jiné přežije rozmanité podoby kořistnické manipulace s emigranty, potopení lodí, barbarství lidožroutských kmenů, epidemii, němčourské biologické pokusy na lidech i neochotu civilizovanějších zemí přijímat přivandrovalce. A nechýbí ani situace, kdy musí žít až po krk – a to doslova – ve fekáliích.

To všechno je vykresleno emociálně a suggestivně. Jen si nejsem jist, zda opravdu jde o varovnou evokaci apokalypsy, anebo spíše o počteníčko pro unuděného bílého muže, jenž si po dobrém jídle zalenoší tím, že se pro zábavu vydá do fikce plné hladu, mocenské zvrůle, násilí, smrti a příležitostného divokého sexu, nejlépe análního. ■

inzerce

tvar

Už nemusíte číst mezi řádky

roční předplatné 525 Kč

objednáte na www.itvar.cz/predplatne nebo na www.send.cz

Falunská uzenka

Pro dnešek jsem si připravila dvě velké dobroty. Obě jsou příjemně kořeněné, takže se hodí i pro dospělé labužníky, ale chuť je tak delikátní, že si je jistě oblíbí i děti.

První nožka je poněkud věkovitá, celých sto let už nám tu voní pod nos. Spíš je to takové zralé prosciutto, tuhé, a pokud na jeho chuť nejste zvyklí, budete sousto žvýkat déle, než jste předpokládali. Je ale tak lahodné, že na ně jakživi nezapomenete. Jmenuje se *Liška Bystrouška* a právě ke kulatému výročí vychází ve zbrusu novém balení. Balení je to vskutku atraktivní – nestárnoucí příběh o chytré lišce, kterou opilý revírník přinese domů jako výmluvu za pozdní příchod a která poté uprchne zpět do lesa, vydal Host a ilustrovala Vendula Chalánková. Už ilustrace na obálce slibuje silný výtvarný zážitek. Bystrouška a její košatý jazyk je humorným příběhem pro děti, ale také lingvistickou lahůdkou pro (zejména brněnské) fajšmekry. K zadní straně obálky najdete přilípnutý nádherný bonus – audioknihu namlouvanou jazykovým virtuosem Arnoštem Goldflamem. Ale pozor, doporučuji nechat si tuhle voňavou maškrtku na nočním stolku, aby vám ji z knihovničky v obýváku nešlohla nějaká hladová návštěva, jako tu sochu lůstičky z hukvaldské obory.

Druhá nožka dnešního literárního hodování voní na dálku až z Pyrenejí. Napsala ji španělská autorka dětských knih a psychologka Susanna Iernová a jmenuje se *Velká kniha superschopností*. Ržám nadšením, že se do překladové literatury pro děti promáčkla další chuťovka z tohoto kouta světa. Španělé mají spoustu báječných uzenin i literatury. Je to kniha na doma i do školy. Je to kniha, která udělá z každého dítěte superhrdinu. Je to kniha, která to bere za správný konec a snaží se dětem (i dospělým) ukázat, jak v sobě hledat to,

co nám jde (na rozdíl od tradičního přístupu, který velí zveličovat neúspěchy a o kvalitách raději nemluvit, neb by mohlo dojít ke zpychnutí potomka). Někdo je mrštný, někdo trpělivý, někomu jde vaření, někomu matematika, někdo je pozorný a nic mu neunikne, někdo si umí všechno báječně zorganizovat. („Laura je jako kapustňák. Ten může žít ve sladké i slané vodě. Laura se dokáže přizpůsobit jakémukoliv místu i situaci. [...] Nezáleží, jestli je třeba žít v zapadlé horské vesnici, nebo mezi městskými mrakodrapy. Je jedno, jestli ji okolnosti nutí přespát na vodní posteli, nebo stanovat na tvrdé zemi v horách. Jakýmkoliv složitým podmínkám se Laura vždycky s úsměvem přizpůsobí. Laurinou superschopností je přizpůsobivost.“) Ilustrace pocházejí z kuchyně báječné katalánské autorky Rocii Bonilly. Pevně doufám, že se nám toho z voňavé španělské udírny přihrne v dalších letech víc.

Přeji všem krásný nový rok a rousku takovou, která propustí jen vůni čerstvých buřtíků. ■

inzerce

3 novinky z Revolveru

Stankovič 1940–2020
sborník
nejen básník a kritik v reflexích, anketě a dokumentech

Miloslav Topinka
„Vedle mne jste všichni jenom básníci“
rozšířené vydání výjimečné knihy o J. A. Rimbaudovi

Petr Hruška
V závalu
sloupky, podpovídky, odstavce a jiné krátké texty současného básníka

Revolver Revue
since 1985
www.revolverrevue.cz
www.bubinekrevolveru.cz